

32e jaargang nr. 4

juli-aug. 1982

Inhoud:

11 - tweekleppigen	207 - 208
13 - fossielen	55 - 58
16 - holtedieren	41 - 46
20 - veldwerk	125 - 126
21 - aquariologie	97 - 100
28 - literatuur	97 - 98
29 - varia maritima	419 - 422

ISBN 0165 - 8980

Administratie en redactie:

Dr. Lelykade 39, 2583 CL Den Haag

telefoon 070 - 502528, giro 606100

Stichting Biologia Maritima

tweemaandelijks uitgave

abonnementsprijs f 25,— per jaar.

Monniksrobben

Het Europese parlement heeft zich het lot aangehouden van de monniksrob, *Monachus monachus* (Hermann, 1779) en de Europese Commissie verzocht beschermende maatregelen te nemen. Dat lijkt niet overbodig, wanneer men bedenkt, dat er van deze zeehondensoort nog slechts een 650 leven. Het gaat om ongeveer drie meter lange dieren, waarvan de rugzijde zwart tot grijsbruin en de buikzijde wit tot geelwit is. Zij leven hoofdzakelijk in de Griekse archipel, maar ook elders in de Middellandse Zee, zoals bij Sardinië, en verder in de Atlantische Oceaan tot Madeira en de Canarische eilanden. Steeds

in de buurt van eilanden, waar zij rust kunnen vinden en voor zover mogelijk een beschermde plaats voor het werpen van de jongen. Het voedsel van deze dieren bestaat uit vis en dat maakt hen minder populair bij de vissers. Op hun jacht naar voedsel ontzien zij ook de netten van de vissers niet, maar dat is allemaal natuurlijk geen reden om deze diersoort dan maar helemaal uit te roeien. Het aantal is, rekening houdende met het verspreidingsgebied, toch al niet zo omvangrijk, dat het gevaar van uitsterven alleen maar denkbeeldig is. Moge de gevraagde maatregelen dan ook spoedig komen.

Laagwater in de weekends

In de rubriek Varia Maritima zal in de toekomst telkens een tabelletje te vinden zijn, waarin de laagwater-tijden en -standen voor de weekeinden in de komende periode gegeven worden van een drietal plaatsen langs de Nederlandse kust te weten: Harlingen, Hoek van Holland en Vlissingen.

Door van bijgaande tabellen en omrekeningsstaatje gebruik te maken kunt u een zeer goede benadering maken van de laagwatertijd van iedere plaats langs onze kust. De gegeven correctietijden dienen simpelweg bij de tijden van resp. Harlingen, Hoek van Holland of Vlissingen opgeteld dan wel afgetrokken te worden. De tijden hebben betrekking op de Midden Europese Tijd (MET).

De laagwaterstand is aangegeven in centimeters onder NAP (Nieuw Amsterdams Peil), zodat het hoogste getal op de laagste laagwaterstand duidt.

Gemiddelde tijdsverschillen van laagwater: — = vroeger, + = later dan Harlingen, Hoek van Holland of Vlissingen in uren en minuten.

Gerekend van Harlingen	Vlieland Haven — 2.09 uur	Borssele + 0.07 uur	Kreekrak + 1.16 uur
Delfzijl + 1.25 uur	Gerekend van Hoek van Holland	Breskens — 0.08 uur	Perkpolder + 1.07 uur
Den Helder — 3.11 uur	Bruinisse + 1.14 uur	Burghsluis + 0.21 uur	Prosperpolder (Antwerpen) + 1.50 uur
Holwerd — 0.01 uur	Petten + 5.08 uur	Cadzand — 0.22 uur	Rak Zuid + 1.54 uur
Kornwerderzand — 0.53 uur	Scheveningen + 2.55 uur	Colijnsplaat + 0.27 uur	Razernijpolder + 1.16 uur
Lauwersoog — 1.07 uur	IJmuiden + 3.29 uur	Dintelsas + 1.54 uur	Stavenisse + 0.45 uur
Nes — 0.44 uur	Gerekend van Vlissingen	Ellewoutsdijk + 0.17 uur	Steenbergse Sas + 1.48 uur
Den Oever — 1.51 uur	Antwerpen + 2.42 uur	Goese Sas + 0.52 uur	Terneuzen + 0.29 uur
Oude Schild — 2.40 uur	Bath + 1.40 uur	Hansweert + 0.57 uur	Vlietepolder + 0.26 uur
Schiermonnikoog — 1.02 uur	Bergen op Zoom + 1.14 uur	Hoedekenskerke + 0.42 uur	Waarde + 1.07 uur
Terschelling — 1.44 uur		Hoofdplaat + 0.07 uur	Wemeldinge + 0.56 uur
		Kats + 0.44 uur	Zierikzee + 0.37 uur

januari 1983 HARLINGEN					januari 1983 HOEK VAN HOLLAND					januari 1983 VLISSINGEN				
datum laagwater		laagwater			datum laagwater		laagwater			datum laagwater		laagwater		
tijd	NAP	tijd	NAP	tijd	NAP	tijd	NAP	tijd	NAP	tijd	NAP	tijd	NAP	
(MET)	—cm	(MET)	—cm	(MET)	—cm	(MET)	—cm	(MET)	—cm	(MET)	—cm	(MET)	—cm	
1 za	6.17	104	18.32	104	1 za	8.45	92	21.08	60	1 za	9.34	239	21.43	206
2 zo	7.09	100	19.15	100	2 zo	9.32	92	21.57	51	2 zo	10.19	236	22.30	196
8 za	11.50	72	—	—	8 za	3.57	42	16.00	73	8 za	3.21	137	16.00	167
9 zo	0.11	80	12.56	73	9 zo	5.00	48	17.10	68	9 zo	4.35	136	17.06	162
15 za	5.52	91	17.49	94	15 za	8.39	81	20.47	45	15 za	9.21	214	21.18	178
16 zo	6.26	90	17.53	108	16 zo	8.53	93	21.21	47	16 zo	9.32	224	21.55	179
22 za	9.59	90	22.15	106	22 za	1.19	63	13.43	94	22 za	1.00	161	13.58	195
23 zo	10.40	89	23.08	105	23 zo	2.27	65	14.49	90	23 zo	2.00	158	14.59	188
29 za	5.20	106	17.22	108	29 za	7.52	96	20.12	63	29 za	8.35	232	20.42	201
30 zo	6.06	105	18.24	110	30 zo	8.38	99	20.55	57	30 zo	9.25	243	21.30	204
februari 1983 HARLINGEN					februari 1983 HOEK VAN HOLLAND					februari 1983 VLISSINGEN				
5 za	9.50	80	22.14	94	5 za	1.48	50	14.07	84	5 za	1.14	152	14.03	170
6 zo	10.38	80	23.14	94	6 zo	2.58	55	15.22	80	6 zo	2.24	145	15.13	159
12 za	5.00	97	16.58	96	12 za	7.56	78	20.02	46	12 za	8.14	204	20.20	180
13 zo	5.37	97	17.35	101	13 zo	8.20	84	20.31	51	13 zo	8.55	221	20.55	193
19 za	8.54	108	21.04	118	19 za	12.08	97	—	—	19 za	12.26	207	—	—
20 zo	9.20	105	21.42	114	20 zo	0.21	75	13.04	92	20 zo	0.24	183	13.07	193
26 za	4.11	111	16.19	105	26 za	7.06	93	19.27	74	26 za	7.27	215	19.50	196
27 zo	5.16	110	17.19	110	27 zo	7.48	95	20.01	68	27 zo	8.17	233	20.32	207

De gegevens zijn ontleend aan: 'Getijtafels voor Nederland 1983', Staatsuitgeverij - 's-Gravenhage - 1982.

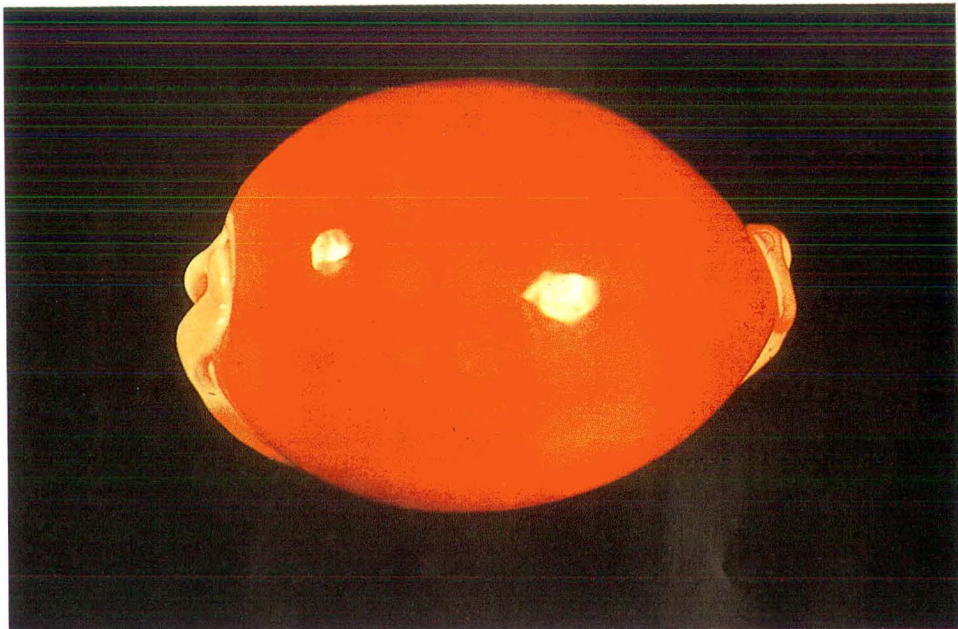

Foto L. Krawutschke.

Cypraea aurantium Gmelin

Deze eerste schelp, waarmee we u in deze rubriek willen laten kennismaken, is wellicht het alerbekendste lid van de Cypraeidae, dat zelfs binnen deze fraaie familie opvalt door de schoonheid van de eenvoud. Deze soort is eenvoudig te onderscheiden van alle andere Cypraea's door de effen oranje-rode kleur. Een dergelijke effen kleur treft men bij de andere familieleden niet aan; zij hebben strepen, vlekken, banden o.d. en hebben vaak ook niet zo'n gelijkmatig gladde oppervlakte. Wanneer daarbij nog komt, dat het niet om een algemeen voorkomende soort gaat, zijn alle factoren aanwezig om deze kaurie tot een van de geliefdste verzamelobjecten te maken.

Cypraea (Callistocypraea) aurantium Gmelin, 1791 (in de Duitse literatuur dikwijls *Cypraea aurantium* Martyn, 1784) was allang bekend bij de inwoners van Malenesië en gold daar als symbool van waardigheid voor koningen en andere

leiders. James Cook bracht omstreeks 1770 de eerste exemplaren van de Fiji-eilanden naar Europa. Deze waren voorzien van een gat, bestemd voor het koord, waarmee de schelp om de hals werd gedragen. Degenen, voor wie het dragen van een *aurantium* niet was weggelegd, moesten zich toen tevreden stellen met uit walvstanden vervaardigde replica's.

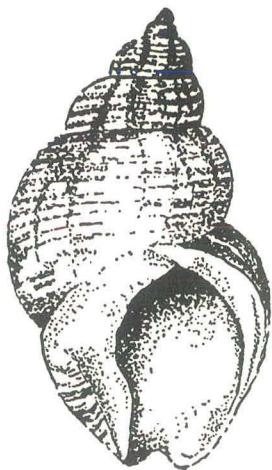
De golden of orange cowry, de Orangen- Porzelschnecke, zoals *Cypraea aurantium* in het Engels en Duits wordt genoemd, heeft een beperkt verspreidingsgebied in het westelijk deel van de Grote Oceaan, begrensd door de Filippijnen, Nieuw-Guinea, Polynesië, Nieuw-Caledonië, Tuamotu-eilanden, Gilbert & Ellice, de Marshaleilanden en Guam. De soort is dan ook niet zo zeldzaam als oorspronkelijk werd aangenomen. Hij is echter moeilijk te vinden door zijn nachtelijke leefwijze op enige diepte in gaten en hopen, waar hij leeft van algen.

De tanden langs de mondopening hebben dezelfde fraaie oranjerode kleur als de rugzijde. Alleen de basis en de uiteinden zijn wit. De mantel is donkergrijs met witte vlekken.

De grootte varieert van 6-12 cm. Synoniemen zijn *Cypraea aurora* Lam., 1810 en *Cypraea aurantium turanga* Steadman & Cotton, 1943. Deze laatste auteurs hebben met deze ondersoort de bij de Fiji voorkomende exemplaren bedoeld en duiden ter onderscheiding hiervan de elders levende exemplaren aan met *Cypraea aurantium aurantium*.

Uit de "Cronyk van Zeeland"

door M. Smallegange 1696

Zee slekken, met witachtige of bleek-grauewe huiskens, by dese lieden WULKS genoemd, die veel van de ondiepten buiten Westcappel gehaelt worden. Sy zijn redelijk sacht van visch, van gants geen onaengename smaak, die op veelderley wysen toebereid, gegeten worden: want in meel gewenteld en met boter in de pan gefreuit bevind men haer liefvelijk, en van geen quaet maar weelderig voedsel. Doch dese alle worden weinig gebruikt om den honger te verzadigen; en alleenig meest om verandering, tot tijt-

verdrijf, en uit lekkernye, 't welk seer aengenaem is voor de gene die vermaek scheppen in haren buik overdadig te vullen, en daer by veel wijns te mogen drijncken: waer toe Doctor Beverwijk dit rijmtjen heeft:

Oesters, Garnael, Alykruiken,
Is geen kost voor holle buiken;
Want dat woont in harde schelpen
Plag den honger niet te stelpen:
Kreeft, en Steur, of Bosse-krabben
Schoon sy ons de mage schrabben,
Zijn alleen voor geile lusten,
Die den mensch noit laten rusten;
Gy die na den regel leeft.
Eet dat beter voedsel geeft.

waarvan acte.

AJB

Postzegels

Wie wil graag postzegels met afbeeldingen van vissen en koralen ruilen tegen postzegels met schelpen? Mevrouw Y Grimmer-Fluck, Talweg 37, CH-4125 Riehen/Bs, Zwitserland, heeft veel ruilmateriaal. Willen de belangstellenden met mevrouw Grimmer contact opnemen.

Ruilen

Wie woont op Goeree en Overflakkee en wil schelpen ruilen met Lia Kloot, Dorpsweg 57, 3245 VB Sommelsdijk, telefoon 01870 - 3189? Schelpen die zijn gevonden op het strand of in zee gedregd, maar steeds met de juiste beschrijving van vindplaats, datum en naam. Indien u belangstelling hebt, neemt u dan even telefonisch contact met Lia op.

Oude jaargangen

Ook de jaargang 1976 van de Vita Marina is helaas niet meer verkrijgbaar. Dit betekent, dat wij u thans nog slechts kunnen leveren de jaargangen 1975, 1977, 1978, 1979 en 1980. Alle jaargangen zijn f 20,— per stuk inclusief verzendkosten.